

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1923 kl. 1 e. m.

*Sammansatta bevilnings- och första lagutskottets utlåtande (nr 1)
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till
lag om ändrad lydelse av 26 kap. 7 § samt 27 kap. 4
och 5 §§ rättegångsbalken m. m.*

Genom en den 10 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 190, vilken av riksdagen hänvisats till lagutskott samt, tilldelad första lagutskottet, av sistnämnda utskott överlämnats till behandling av sammansatt bevilnings- och första lagutskott, här nedan kallat utskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1:o) **L a g**

om ändrad lydelse av 26 kap. 7 § samt 27 kap. 4 och 5 §§ rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 26 kap. 7 § samt 27 kap. 4 och 5 §§ rättegångsbalken skola erhålla följande ändrade lydelse.

26 kap.

7 §.

Har käranden underlåtit att till hovrätten ingiva underrättens protokoll eller vadebevis, och är ej det felande av annan part ingivet, varde

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 2 avd. 3 häft. (Nr 3.)

käranden förelagt att inom viss tid därmed inkomma, vid äventyr att, där det ej är i hovrätten tillgängligt, då målet till avgörande företages, käranden skall hava förlorat sin talan.

Har käranden icke erlagt stadgad stämpelavgift till vadeinlagan, och är ej uppenbart, att sådana omständigheter föreligga, att käranden är befriad från berörda avgift, varde käranden förelagt att inom viss tid erlægga avgiften eller styrka sådana omständigheter, som nyss sagts, vid äventyr att, om föreläggandet ej är fullgjort, då målet till avgörande företages, käranden skall hava förlorat sin talan.

27 kap.

4 §.

Har klaganden underlåtit att till hovrätten ingiva underrättens protokoll, och är ej det felande av annan part ingivet, skall föreläggande meddelas efter ty i 26 kap. 7 § första stycket sägs; och skall, där klaganden är allmän åklagare, föreläggandet honom delgivas.

Hålles klaganden häktad i målet, skall felande protokoll genom hovrättens försorg införskaffas.

Har klaganden icke erlagt stadgad stämpelavgift till besvärsskriften och är ej uppenbart, att sådana omständigheter föreligga, att klaganden är befriad från berörda avgift, skall föreläggande meddelas efter ty i 26 kap. 7 § andra stycket sägs.

5 §.

Har part i föreskriven ordning anfört besvär över underrätts slutliga utslag eller över utslag, varigenom underrätt dömt till värjemålsed, och hålles ej någon i målet häktad, skall, efter ty nedan sägs, tillfälle lämnas klagandens vederpart att yttra sig över besvären.

Äro i andra fall besvär rätteligen anförda, ankomme på hovrätten att förordna om vederpartens hörande över besvären; dock må ej, med mindre tillfälle lämnats vederparten att förklara sig, ändring i underrättens utslag göras i annat fall än då besvären angå någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hämtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket av 12 § äger tillämpning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1923; dock skall vad i 27 kap. 5 § finnes stadgat ej äga tillämpning å besvär, som före nämnda dag inkommit till hovrätten.

2:o) Lag

om ändrad lydelse av 218 § och 219 § första stycket utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 218 § och 219 § första stycket utsökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse.

218 §.

Har klaganden underlåtit att till hovrätten ingiva överexekutors utslag eller protokoll i målet, skall vad i 205 § finnes för där avsett fall stadgat äga motsvarande tillämpning.

Har klaganden icke erlagt stadgat stämpelavgift till besvärsskriften, och är ej uppenbart, att sådana omständigheter föreligga, att klaganden är befriad från berörda avgift, varde klaganden förelagt att inom viss tid erlægga avgiften eller styrka sådana omständigheter, som nyss är sagt, vid äventyr, att, om förelägandet icke är fullgjort, då målet till avgörande företages, klaganden skall hava förlorat sin talan.

219 §.

Har part i föreskriven ordning anfört besvär över överexekutors utslag i mål, varom i 2 kap. förmåles, skall, efter ty här nedan sägs, tillfälle lämnas klagandens vederpart att yttra sig över besvären. Ej må i andra mål ändring i överexekutors utslag göras, med mindre part, vars rätt är i fråga, erhållit tillfälle att över besvären sig förklara.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1923; dock skall vad i 219 § första stycket finnes stadgat ej äga tillämpning å besvär, som före nämnda dag inkommit till hovrätt.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till i propositionen åberopade protokollsutdrag.

Uti särskilda till utskottet överlämnade framställningar hava Sveriges advokatsamfunds stockholms- och göteborgsavdelningar på närmare angivna skäl hemställt, att ifrågavarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas.

Utskottet.

Såsom föredragande departementschefen erinrat, har den under kristiden exceptionellt stegrade tillströmningen av mål till hovrätterna försakat uppkomsten av betydande balanser särskilt av vademål. För avarbetande av dessa balanser hava extra divisioner måst inrättas i samtliga hovrätter. Av de i statsrådsprotokollet för den 13 januari 1923 återgivna tabellerna torde emellertid framgå, att, även om de extra divisionerna tills vidare bibehållas, det knappast lär vara möjligt att utan vidtagande av särskilda åtgärder inom skälig tid nedbringa balanserna. Från Svea hovrätt har meddelats, att, under förutsättning att de inkommande besvärsmålens antal hölle sig ungefär vid nuvarande siffra, hovrättens åtta ordinarie divisioner kunde beräknas årligen medhinna omkring 220 vädjade mål per division eller tillsammans omkring 1,750 mål. De två nuvarande extra divisionerna för vademål beräknades avgöra sammanlagt högst 900 mål. Totalsumman slutligt prövade vademål uppginge alltså till omkring 2,650 mål. Då de inkommande vademålen beräknades utgöra ungefär 2,500, skulle, därest icke extra åtgärder vidtoges, någon avsevärd minskning av balansen icke kunna erhållas.

Visserligen torde för närvarande förefinnas anledning till antagande, att på grund av ändrade förhållanden inom det ekonomiska livet antalet mål, som fullföljas till överrätterna, kommer att nedgå, men man lär dock nödgas räkna med en betydande tillströmning av mål till hovrätterna. Att nedbringandet av balanserna är en fråga av synnerlig vikt finner utskottet uppenbart. Det dröjsmål med avgörandet av inkomna, icke förtursberättigade mål, som för närvarande äger rum i hovrätterna, medför för den rättssökande allmänheten de allvarligaste olägenheter. Denna långsamhet i förfarandet anses med rätta som en av vår processordnings svåraste brister, och första villkoret för dess avhjälpande är att balanserna nedbringas. Lika med departementschefen anser därför utskottet nödvändigt, att åtgärder i sådant syfte vidtagas; och finner utskottet departementschefens strävan att tillgodose detta syfte värd allt erkännande. Förbises får emellertid icke, att ett visst antal oavgjorda mål alltid måste finnas i hovrätterna. I detta antal ingå dels de mål, i vilka skriftväxlings-tiden ännu icke utgått, dels ock de mål, som för förberedande behandling omhänderhavas av föredragande. Enligt uppgift från Svea hovrätt kan denna normala balans för nämnda hovrätts del i fråga om vademål beräknas till omkring 1,000 mål.

För nedbringande av balanserna har departementschefen i förevarande proposition föreslagit dels införande av obligatorisk kommunikation av besvärsmål, varigenom arbetstid för hovrätterna skulle vinnas och därigenom deras arbetsresultat ökas, dels ock införande av stämpel-

avgift för fullföljd av talan till hovrätterna, varigenom parternas benägenhet att fullfölja talan mot underrätts utslag skulle minskas och sålunda tillströmningen av mål till hovrätterna i någon mån hämmas.

Vad först angår den obligatoriska kommunikationen, torde det vara uppenbart, att en viss tid skulle vinnas för måls föredragning till slutligt avgörande, därest dubbelföredragningen av vissa besvärsmål avskaffades. Värdet av denna tidsvinst får dock icke överskattas. På sätt inom lagrådet framhållits, torde, därest föredragningen av inkomna besvär sker sålunda, att föredraganden strax framhåller de omständigheter, som enligt hans mening kunna föranleda bifall till besvären, i ett stort antal fall föredragningen av mål, vari kommunikation skall äga rum, icke behöva bli synnerligen tidsödande. Om åter ett besvärsmål blivit fullständigt föredraget, innan kommunikation av besvären beslutats, torde vid dess förnyade föredragning såsom skriftväxlingsmål en viss tidsbesparing i regel vara vunnen genom den tidigare föredragningen. Förbises får ej heller, att hovrätternas arbetsresultat icke uteslutande är beroende på den tid, som står till buds för måls föredragning på tjänsterummet. Avgörande blir i sista hand vad som under hemarbetet kan medhinnas.

Från Svea hovrätt har inhämtats, att den tidsbesparing, som skulle vinnas genom den obligatoriska kommunikationen, i nämnda hovrätt syntes kunna skattas till 90 föredragningsdagar för hovrätten i dess helhet. Då i medeltal något mindre än 3 vädjade mål föredroges per dag skulle besparingen, räknad i antalet vädjade mål, kunna beräknas till 250 eller omkring 30 på envar av de åtta ordinarie divisionerna. Inräknades denna siffra i divisionernas årsprodukt, torde, under antagande att antalet inkommande besvärsmål icke överstege 2,200, någon svårighet ej möta att uppnå siffran 250 vädjade mål för division eller 2,000 mål för nyssnämnda åtta divisioner. Om till denna summa lades de båda extra divisionernas årsresultat, tillhoppa 900 mål, erhöles en summa av 2,900 mål om året. Under förutsättning att de inkommande vademålens antal hölle sig oförändrat, d. v. s. vid omkring 2,500, skulle balansen sålunda minskas med omkring 400 mål årligen och på sju år nedbringas till 1,000 mål.

Mot införandet av obligatorisk kommunikation kunna emellertid anföras allvarliga betänkligheter.

Såsom av departementschefens uttalande framgår, torde för närvarande över 50 % av alla inkommande besvärsmål avgöras utan kommunikation. För dessa mål skulle den föreslagna reformen medföra ett avsevärt dröjsmål med avgörandet. Att därigenom en av besvär-

förfarandets viktigaste fördelar skulle gå förlorad, torde vara tydligt. Särskilt skulle denna olägenhet framträda ifråga om mål av beskaffenhet att kräva största möjliga snabbhet i avgörandet. Svea hovrätt har i sitt den 20 december 1922 avgivna utlåtande framhållit lagsökningsmålen. En annan grupp av mål, som ofta kräva skyndsam behandling, torde utgöras av sådana, däri klagan föres över utslag, varigenom ådömts edgång. Även om dessa grupper av mål skulle undantagas från den föreslagna åtgärden, skulle dock densamma ifråga om andra mål, som nu avgöras utan kommunikation, för den rättssökande allmänheten medföra betydande olägenheter. Dessa bleve givetvis så mycket betänkligare, som de företrädesvis komme att drabba de parter, som haft fog för sin talan. Departementschefen har gjort gällande, att den för vissa parter förmånliga snabba rättsskipningen i de mål, varom nu är fråga, icke finge vinnas på bekostnad av övriga mål. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, huruvida den föreslagna reformen är ägnad att i någon större utsträckning påskynda avgörandet av dessa övriga mål. I den av departementschefen åberopade promemorian »angående stämpelavgift å bevis om erlagt vad» har framhållits, att för närvarande i betydande omfattning mål fullföljas till hovrätterna bland annat blott för att fördröja sakens slutliga avgörande. Det vill synas utskottet, som om den ovillkorliga kommunikationen med därav följande utsikt till ett betydande uppskov med målets slutliga prövning skulle vara ägnad att uppmuntra till klagomål i de fall, då klagandens ändringssökande huvudsakligen avser att vinna tid. Därest den föreslagna åtgärden skulle medföra ökning av antalet besvärsmål, skulle det med reformen avsedda syftet komma att förfelas. Ett visst avseende synes även böra fästas vid anmärkningen, att det snabba avgörandet i hovrätten minskar klagandens benägenhet att fullfölja talan mot hovrättens utslag och sålunda i sin mån tjäna till att medföra minskning i tillströmningen av mål till högsta domstolen.

En annan olägenhet av den föreslagna åtgärden är givetvis den därmed följande ökningen i parternas rättegångskostnader. Till gendrivande av denna anmärkning har anförts, bland annat, att berörda kostnadsökning komme att drabba företrädesvis klaganden, samt att det icke kunde anses obilligt, att denne även i de fall, då hans talan icke bleve bifallen, finge vidkännas vissa utgifter för att inkalla sin motpart till rätten. Vidare kunde utsikten att få gälda vederpartens förklaringskostnad bilda ett välbehövt korrektiv mot obehörigt ändringssökande. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, huruvida det är riktigt, att pålägga klaganden kostnader för vederpartens inkallande, då detta icke tjäna något praktiskt ändamål. Medel att hindra oberättigad klagan torde för

övrigt böra sökas genom andra anordningar än ett onödigt fördyrande av rättegången. Märkas bör jämväl, att kommunikationen kan medföra ej obetydliga kostnader för klagandens vederpart. Även om denne äger rätt att insända sin förklaring med posten, sker insändandet dock på förklarandens egen risk, varför han ej sällan torde anlita ombud för sin talans bevakande. Ofta läser han även anse sig nödsakad att för förklarings uppsättande rådföra sig med rättsbildat eller annat biträde. För härigenom vållade utgifter och besvär torde ej alltid gottgörelse kunna påräknas.

Vid granskning i lagrådet av de föreliggande förslagen har en ledamot anfört, bland annat, att med nuvarande ordning den icke klagande parten genom kommunikationen finge sin uppmärksamhet riktad på att bifall till besvären ej vore uteslutet utan att det funnes en eller annan omständighet i målet, som kunde föranleda ändring i underrättens utslag, och att sålunda en närmare utredning, eventuellt med biträde av rättskunnig person, vore av nöden för att få utslaget fastställt. Blevde däremot alla besvär, utan hänsyn till deras större eller mindre befogenhet, kommunicerade, innebure kommunikationen i och för sig ingen dylik erinran åt den icke klagande, utan denna kunde, där han icke själv vore rättsbildad, antingen, i sin övertygelse att fog för besvären saknades, helt underlåta att anskaffa och åberopa en för sakens vinnande erforderlig utredning eller ock se sig nödsakad att för säkerhets skull föranstalta om en kanske fullständigt irrelevant utredning till bemötande av besvären. Även denna synpunkt finner utskottet värd beaktande.

Slutligen bör erinras, att den obligatoriska kommunikationen medför risk, att ett större antal parter på grund av försummelse med avseende å fullgörande av delgivning m. m. komma att förlora sin talan. Det kan visserligen invändas, att denna anmärkning saknar värde, då förslaget har avseende endast å mål, i vilka överklagade utslaget i allt fall skulle hava fastställts av hovrätten. Märkas bör emellertid, att varje åtgärd ägnad att öka antalet fall, då part på grund av underlåtet iakttagande av formella föreskrifter förlorar rätten att få sin talan prövad i sak, måste ingiva betänkligheter.

Vidkommande härefter förslaget om införande av stämpelavgift för fullföljd av talan till hovrätt är det givetvis ytterst vanskligt att söka förutsäga, huru genomförandet av detsamma skulle inverka på tillströmningen av mål. Från Svea hovrätt har meddelats, att det icke syntes orimligt, att man efter införandet av den ifrågasatta stämpelavgiften för nämnda hovrätts del finge räkna med en minskning av ungefär 300 väddjade mål och 150 besvärsmål. Tydligt är emellertid, att dessa beräk-

Stämpelavgift för fullföljd av talan.

ningar i allt för hög grad sakna faktiskt underlag för att några säkra slutsatser därav skulle kunna dragas.

Även om vissa fördelar skulle stå att vinna genom införande av den föreslagna stämpelavgiften, torde emellertid dessa tillfullo motvägas av de därmed förenade olägenheterna. Det kan visserligen sägas, att ett billigt rättsmedelsförfarande är ägnat att uppmuntra ohemul klagan, men detta utgör enligt utskottets mening icke ett tillräckligt skäl för att fördyra förfarandet. Att de rättssökande icke tillskyndas betungande kostnader, anses allmänt såsom ett av de viktigaste kännetecknen på en god rättegångsordning. För ett stort antal medborgare i små ekonomiska villkor skulle emellertid en ökning av kostnaderna med 25 kronor vara kännbar. Den föreslagna avgiften skulle för övrigt drabba ej blott den part, som saknat fog för sin talan, utan jämväl den, som haft fullgoda skäl att underställa sin sak hovrättens prövning. Såsom av den i ärendet åberopande promemorian framgår, plägar av de till hovrätterna fullföljda målen ett ej obetydligt antal av hovrätterna ändras eller återförvisas. Under dylika förhållanden synes det ej vara riktigt att utan tvingande skäl lägga ekonomiska hinder i vägen för den part, som ej åtnöjes med underrättens utslag. Den föreslagna reformen torde även, såsom Göta hovrätt i sitt den 20 december 1922 avgivna utlåtande anfört, komma att verka mindre rättvist genom att företrädesvis gå ut över de mindre bemedlade, som icke kunna utverka sig fri rättegång.

På nu anförda skäl, och då den beräknade inkomsten för statsverket av den ifrågasatta stämpelavgiften icke torde få tillmätas avgörande betydelse, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka de föreliggande lagförslagen, i vad desamma avse införande av vare sig obligatorisk kommunikation av besvärsmål eller stämpelavgift för fullföljd av talan till hovrätt.

Ehuru utskottet sålunda icke kan ansluta sig till de av Kungl. Maj:t nu framlagda förslagen, vill utskottet icke frånträda sin ovan uttalade mening, att åtgärder måste vidtagas för balansernas avarbetande. Ett flertal olika förslag till andra åtgärder i detta syfte än de av Kungl. Maj:t föreslagna hava under ärendets behandling från skilda håll blivit framställda.

Sålunda har såväl inom lagrådet som i Svea hovrätts ovanberörda utlåtande ifrågasatts att införa skyldighet för part, som fullföljer talan till hovrätt, att nedsätta visst belopp till säkerhet för motparts kostnadsersättning. En reform i denna riktning skulle i någon mån komma att stävja obehörigt överklagande. Mot bestämmelser i detta syfte, vilka

skulle överensstämna med vad som nu tillämpas ifråga om fullföljd till högsta domstolen, torde icke kunna göras gällande de invändningar, som framförts mot den av Kungl. Maj:t föreslagna rättegångsavgiften. Vissa praktiska olägenheter torde emellertid vara förenade med en dylik reform.

Större betänkligheter kunna givetvis anföras mot tanken, att i mål, däri överklagade utslaget av hovrätten fastställdes, klagande part skulle förpliktas att erlägga viss högre avgift för hovrättens utslag. Även om bestämmelse härom åtföljdes av föreskrift, att hovrätt, då skäl därtill föreläge, skulle äga att befria från utgivande av det högre beloppet, torde införandet av en dylik straffavgift vara mindre tillrådligt. Det lär ären vara tvivelaktigt, om utsikten att främdeles få erlägga sådan avgift skulle i någon högre grad minska parts benägenhet att fullfölja talan till hovrätt.

Förslag har även framställts, att man genom att minska antalet ledamöter å varje division till exempelvis fyra, av vilka endast tre behövde vara på en gång närvarande, skulle öka hovrätternas arbetsresultat. Mot detta förslag har invänts, att detsamma under nuvarande förhållanden vore mindre tillrådligt, ej minst med hänsyn därtill att hovrätterna i ett stort antal mål döma i sista instans.

Mindre olägenheter torde vara förenade med det inom lagrådet framförda förslaget, att inkomna besvärsmål borde föredragas inför allenast tre ledamöter, som, där de vore ense om att fastställa det slut, var till underrätten kommit, slutligen prövade besvären men eljest beslöte desamma kommunikation.

Det har även gjorts gällande, att man med bibehållande till viss grad av det nuvarande systemets fördelar skulle kunna i huvudsak ernå den med obligatorisk kommunikation avsedda tidsvinsten, därest å en tjänsteman i hovrätten överlämnades att avgöra, huruvida i besvärsmål förklaring skulle inhämtas från klagandens vederpart.

Vidare har ifrågasatts, huruvida icke en stegring av hovrätternas arbetsresultat skulle kunna vinnas, därest å fiskalerna anförtröddes en ökad föredragning av vädjade mål. Ledamöterna skulle därigenom beredas ökad tid för annat arbete.

Den tanken har även framförts, att en ökning i arbetsresultatet skulle kunna ernås genom en längre driven specialisering av mål. En dylik åtgärd skulle visserligen i främsta rummet vara ägnad att medföra en kvalitativ förbättring av arbetsprodukten, men borde även kunna kvantitativt höja densamma. Tydligt är emellertid, att åtgärder i denna riktning framför allt med hänsyn till hovrätternas egenskap av utbild-

ningsanstalter och svårigheterna att bibehålla konstant sammansättning av divisionerna äro förenade med vissa svårigheter.

Slutligen har erinrats, att en viss tidsvinst skulle uppstå, därest ett större antal ärenden, som nu behandlas i plenum, i främsta rummet avgivande av utlåtanden i anledning av Kungl. Maj:ts remisser, kunde överlämnas till de särskilda divisionerna.

Såsom av det anförda framgår, hava åtskilliga utvägar anvisats för ökande av hovrätternas arbetsresultat och minskande av måttillströmningen. Utskottet är emellertid icke i tillfälle att nu taga ställning till de framställda förslagen. Ett avgörande härutinnan torde förutsätta en allsidig och ingående undersökning av förslagens fördelar och olägenheter. Det synes därför utskottet angeläget, att en sådan undersökning snarast verkställes. Endast under förutsättning, att man icke på annan väg kan inom skäligen tid nedbringa balanserna, bör enligt utskottets mening möjligheten att genom tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter söka undanröja de förefintliga missförhållandena komma under övervägande.

I samband med de ovan berörda förslagen om införande av obligatorisk kommunikation och stämpel för fullföljd har Kungl. Maj:t föreslagit mindre ändringar i 26 kap. 7 § och 27 kap. 4 § rättegångsbalken. De föreslagna ändringarna avse att möjliggöra överflyttandet från hovrätt till någon dess tjänsteman av arbetet med utfärdande av föreläggande för part att inkomma med felande protokoll och vadebevis. Mot de framlagda förslagen i denna del har utskottet intet att erinra. Lika med 1918 års sakkunniga finner utskottet ej behöfligt, att hovrättens ledamöter betungas med dylikt arbete. Detsamma torde kunna överlämnas åt sekreteraren eller annan tjänsteman.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte med förklarande, att det genom förevarande proposition framlagda förslaget till lag om ändrad lydelse av 26 kap. 7 § samt 27 kap. 4 och 5 §§ rättegångsbalken icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, för sin del antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 26 kap. 7 § och 27 kap. 4 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 26 kap. 7 § och 27 kap. 4 § rättegångsbalken skola erhålla följande ändrade lydelse.

26 kap.

7 §.

Har käranden underlåtit att till hovrätten ingiva underrättens protokoll eller vadebevis, och är ej det felande av annan part ingivet, varde käranden förelagt att inom viss tid därmed inkomma, vid äventyr att, där det ej är i hovrätten tillgängligt, då målet till avgörande företages, käranden skall hava förlorat sin talan.

27 kap.

4 §.

Har klaganden underlåtit att till hovrätten ingiva underrättens protokoll, och är ej det felande av annan part ingivet, skall föreläggande meddelas efter ty i 26 kap. 7 § sägs; och skall, där klaganden är allmän åklagare, föreläggandet honom delgivas.

Hålles klaganden häktad i målet, skall felande protokoll genom hovrättens försorg införskaffas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1923.

2) att det genom ifrågavarande proposition framlagda förslaget till lag om ändrad lydelse av 218 §

och 219 § första stycket utsökningslagen icke måtte av riksdagen antagas.

Stockholm den 17 maj 1923.

På sammansatta bevillnings- och första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: Herrar *Rune, Björnsson, K. G. Westman, Heyman* och *Klefbeck*; samt

från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Johansson** i Kälkebo, *af Ekenstam, Leo* och *Lövgren** i Nyborg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

mot viss del av utskottets motivering av herr *Rune*, som anförde:

»Emot utskottets motivering, i vad den avser anvisande av särskilda åtgärder för att förenkla arbetet i hovrätterna och därigenom nedbringa de på senare tid uppkomna stora balanserna av oavgjorda mål, vill jag såsom min mening uttala, att samtliga de framkomna förslagen i större eller mindre mån skulle medföra en försämring av rättsskipningen utan att i erforderlig grad möjliggöra balansernas avarbetande inom rimlig tid. För avhjälpande av den stora olägenhet, som för den rättssökande allmänheten ligger däri, att målens avgörande i hovrätterna för närvarande kräver allt för lång tid, anser jag det enda verksamma medlet vara att i mån av behov genom för tillfället inrättade extra divisioner möjliggöra balansernas nedbringande. Denna anordning torde kunna vidtagas utan allt för avsevärda kostnader och utan att staten för framtiden behöver binda sig vid ökade arbetskrafter i hovrätterna.»